

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość.

III etap edukacyjny –
język polski

Województwo dolnośląskie –
Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu

SCENARIUSZ 1

język polski

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: klasy IV LO lub V T szkoły ponadpodstawowej
(poziom podstawowy i rozszerzony)

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczyciela języka polskiego

TEMAT: Gotyk, styl gotycki, gotycyzm, czyli do źródeł po inspirację

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (ZGODNE Z PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ)

I. Kształcenie literackie i kulturowe:

- rozumienie dziejów kultury jako procesu;
- znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
- kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji;
- kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym, aksjologicznym.

II. Kształcenie językowe:

- doskonalenie umiejętności posługiwania się poprawną polszczyzną.

III. Tworzenie wypowiedzi.

- doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów, argumentacji i udziału w dyskusji;
- kształcenie umiejętności formułowania i uzasadniania sądów na temat dzieł literackich oraz innych tekstów kultury;

IV. Samokształcenie:

- rozwijanie zainteresowań humanistycznych;
- doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, w tym zasobów cyfrowych;

- kształcenie nawyków porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania oraz syntezy poznanego materiału;
- wyrabianie nawyku samodzielnej, systematycznej lektury;
- umacnianie postawy poszanowania dla cudzej własności intelektualnej;
- rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią; informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA)

Uczeń/uczennica:

- odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy dla danej dziedziny sztuki;
- analizuje i interpretuje teksty literackie, odwołując się do różnych kontekstów;
- dostrzega i uzasadnia związki między różnymi dziedzinami sztuki;
- rozpoznaje i charakteryzuje styl gotycki w architekturze i sztuce;
- rozpoznaje i charakteryzuje gotycyzm jako nurt estetyczno-literacki i widzi jego związki z odległą przeszłością;
- interpretuje współczesne zjawiska kulturowe, widzi ich związek z przeszłością, rozumie ich atrakcyjność dla współczesnego młodego człowieka;
- rozumie pojęcie subkultury;
- zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze;
- zabiera głos w dyskusji;
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;
- syntetyzuje poznawane treści wokół zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;
- korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej;
- wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;
- gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych;

- korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych.

METODY PRACY

- „odwrócona klasa”,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- mapa myśli.

FORMY PRACY

- indywidualna,
- zespołowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

1. Komputer z dostępem do Internetu
2. MS Teams
3. Tablica wirtualna Jamboard
4. Zadania dla uczniów – grupa1

<https://docs.google.com/document/d/1vHsmfATAbpOVYgEMDYei7-cBGETLewwvM4M8KR5CqYQ/edit?usp=sharing>

Zadania dla uczniów – grupa 2

<https://docs.google.com/document/d/1kJiXQ5LBdZqGQBKs6JMw1CQfXRcpYZwgmBF2AMWNAow/edit?usp=sharing>

5. *GOTYK – Sztuka Gotycka – najważniejsze informacje* (film)
https://www.youtube.com/results?search_query=GOTYK+-+sztuka+gotycka+-+najwazniejsze+informacje [dostęp: 04.02.22]
6. *Styl gotycki na przykładzie architektury katedr* (film)
https://www.youtube.com/results?search_query=styl+gotycki+na+przyk%C5%82adzie+architektury+katedr [dostęp: 04.02.22]
7. *Sztuka gotycka*
<https://sites.google.com/site/gotykiromanski/architektura-romanska>
[dostęp:04.02.22]

8. E.A. Poe, *Zagłada domu Usherów*
<https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/zaglada-domu-usherow.pdf>
[dostęp: 10.02.22]
9. J.W. Goethe, *Król Olch*, przekład A. Libera
<http://www.antoni-libera.pl/node/26> [dostęp: 04.02.22]
10. J.W. Goethe, *Król Olch* (wykonanie: HEE, Marcin Sady)
https://www.youtube.com/results?search_query=Kr%C3%B3l+Olch+Hee
[dostęp: 10.02.22]
11. Zintegrowana Platforma Edukacyjna – materiały edukacyjne
<https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DFwbe4ucg> [dostęp: 10.02.22]
<https://zpe.gov.pl/a/mapa-mysli/D1GRxHw0v> [dostęp: 10.02.22]
12. Film animowany T. Bagińskiego *Katedra*
<https://www.youtube.com/watch?v=VbcLWGoP1I4> [dostęp: 10.02.2022]
13. *Co to znaczy być Gotem?*
https://www.youtube.com/results?search_query=co+to+znaczy+by%C4%87+gotem [dostęp:16.02.22]
14. Kwestionariusz ankiety dla uczniów (ewaluacja zajęć)
<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=N1ZkTq3WSEKBUEEfyGyYVEb9tfn3bXNGsKm-AhWxs6VUODI5NUxJMEtVNFdPSzk1Vks3VVpNWU8wMi4u>
15. *Styl gotycki we współczesnej modzie* (zadanie domowe)
<https://born2be.pl/weloveborn2be/trendy/styl-gotycki-we-wspolczesnej-modzie-sprawdz-retro-stylizacje#Czym%20charakteryzuje%20sie%20styl%20gotycki>
[dostęp:04.02.22]
16. Anna Andrusiewicz, *Narracja i konwencja gotycka w przekazach reklamowych* (zadanie domowe) <https://rep.up.krakow.pl/xmlui/handle/11716/10465?locale-attribute=en> [dostęp: 04.02.2022]

PRZEWIDYWANY CZAS: 100 minut + samodzielna praca uczniów

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

CZĘŚĆ PRZEDWSTĘPNA – Uczniowie pracują samodzielnie w domu, wykorzystując materiały internetowe wskazane przez nauczyciela)

Nauczyciel wyjaśnia (przypomina) ideę „odwróconej klasy”, prosi uczniów, żeby w ciągu 10 dni poprzedzających lekcję, w ramach samodzielnej pracy w domu, przygotowali się do zajęć na temat sztuki gotyku i późniejszych zjawisk w literaturze i kulturze, inspirowanych tą sztuką, przyswajając sobie pojęcia: gotyk, neogotyk, gotycyzm, czarny romantyzm, styl gotycki / konwencja gotycka.

Przypomina, że na wcześniejszym etapie kształcenia poznali średniowieczną sztukę gotyku oraz nawiązywali do niej, omawiając zjawiska literackie i kulturowe wczesnego romantyzmu.

Nauczyciel dzieli klasę na dwa zespoły i przydziela uczniom zadania do samodzielnego wykonania w domu. Uczniowie otrzymują linki z szczegółową instrukcją, jak mają się przygotować do lekcji.

1. Uczniowie z grupy pierwszej otrzymują link na czacie MS Teams, link otwiera dokument, w którym zawarte są instrukcje do samodzielnej pracy.

<https://docs.google.com/document/d/1vHsmfATAbpOVYgEMDYei7-cBGETLewwwM4M8KR5CqYQ/edit?usp=sharing>

- zapoznają się z internetowym materiałem audiowizualnym, poświęconym architekturze, rzeźbie i malarstwu gotyku:

Styl gotycki na przykładzie architektury katedr

https://www.youtube.com/results?search_query=styl+gotycki+na+przyk%C5%82adzie+architektury+katedr [dostęp: 04.02.2022]

GOTYK – Sztuka Gotycka – najważniejsze informacje

https://www.youtube.com/results?search_query=GOTYK+-+sztuka+gotycka+-+najwazniejsze+informacje [dostęp: 04.02.2022]

Sztuka gotycka

<https://sites.google.com/site/gotykiromanski/architektura-romanska>

- przygotowują się do podzielenia się swoją wiedzą z kolegami/koleżankami z grupy drugiej wg punktów:
 - najważniejsze cechy gotyku w architekturze sakralnej i świeckiej (przykłady reprezentatywnych budowli);

- najważniejsze cechy rzeźby gotyckiej;
 - najważniejsze rodzaje malarstwa gotyckiego, tematyka obrazów, ich kolorystyka;
 - definicje pojęć: *gotyk*, *neogotyk*.
2. Uczniowie z grupy drugiej otrzymują link na czacie MS Teams, link otwiera dokument, w którym zawarte są instrukcje do samodzielnej pracy.
- https://docs.google.com/document/d/1kJiXQ5LBdZqGQBKs6JMw1CQfXRcpY_ZwgmBF2AMWNAow/edit?usp=sharing
- czytają nowelę E. A. Poeego *Zagłada domu Usherów*
<https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/zaglada-domu-usherow.pdf>
 - zapoznają się z materiałem umieszczonym na ZPE na temat noweli E.A. Poeego i literatury gotyckiej, <https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DFwbe4ucg>
 - wykonują polecenie nr 1 z ZPE (na podstawie mapy myśli opracowują definicję powieści / noweli gotyckiej)
<https://zpe.gov.pl/a/mapa-mysli/D1GRxHw0v>
 - czytają balladę J.W. Goethego *Król Olch*, <http://www.antoni-libera.pl/node/26>
[dostęp: 04.02.22]
 - przygotowują się do podzielenia się swoją wiedzą z kolegami/koleżankami z grupy pierwszej wg punktów:
 - krótkie streszczenie noweli – omówienie tła wydarzeń, bohaterów, akcji;
 - wskazanie wykorzystanych przez pisarza środków artystycznego wyrazu (cytaty), z szczególnym zwróceniem uwagi na opis pejzażu, domu, charakterystykę bohaterów;
 - interpretacja ballady J.W. Goethego – dostrzeżenie konfliktu światopoglądu racjonalnego i irracjonalnego, obecności elementów realizmu i fantastyki w utworze;
 - dostrzeżenie środków artystycznego wyrazu, budujących nastrojowość, tajemniczość, napięcie dramatyczne, symbolizm w balladzie i noweli
 - definicje pojęć: *gotycyzm*, *czarny romantyzm*.

CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Przywitanie się z uczniami. Sprawdzenie obecności. (ok. 2 minuty)

2. Określenie celów lekcji w języku uczniów. Przypomnienie, że uczniowie mieli się przygotować do zajęć w domu, wykorzystując wskazane przez nauczyciela internetowe materiały źródłowe. (ok. 3 minuty)

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA

1. Przedstawiciele zespołów spotykają się na dwóch odrębnych kanałach Teamsa, wyłaniają liderów grup, ustalają najważniejsze treści na temat sztuki gotyku / gotycyzmu, które przekażą kolegom i koleżankom z drugiej grupy. (10 minut)
2. Liderzy obu zespołów prezentują przygotowane treści wg zaproponowanego planu. Pozostali członkowie uzupełniają wypowiedzi liderów. Osoby z drugiego zespołu zadają pytania, które mają im pomóc w zrozumieniu i zapamiętaniu przedstawianego materiału. (15 minut)
3. Nauczyciel prosi o sporządzenie notatki syntetyzującej wiadomości na temat sztuki gotyku (architektura, rzeźba, malarstwo) oraz konwencji gotyckiej w literaturze wczesnego romantyzmu. (10 minut)
4. Nauczyciel prosi wybrane osoby o przeczytanie adnotacji – uczniowie wzajemnie weryfikują zapisy kolegów i koleżanek, proponują uzupełnienie treści. Nauczyciel czuwa nad prawidłowością zapisów, sugeruje najważniejsze treści, ocenia aktywność uczniów. (5 minut)
Konkluzja lekcji: twórcy wczesnego romantyzmu (E. A. Poe, J.W. Goethe) czerpali inspirację z średniowiecznej sztuki gotyku.
3. Po 15-minutowej przerwie nauczyciel prosi, by uczniowie na udostępnionej tablicy Jamboard wypisali, z czym kojarzą współczesne przejawy gotycyzmu. Zachęca do intensywnej *burzy mózgów*, gdy zajdzie taka potrzeba – ukierunkowuje ich myślenie przez zadawanie pytań. Doprowadza do sytuacji, że na wirtualnej tablicy pojawiają się słowa kojarzone z subkulturą gotycką, gatunkami muzycznymi, Festivalem Castle Party, modą, filmem grozy, animacjami, stylem bycia, filozofią życia, reklamą, ... (5 minut)
4. Nauczyciel kieruje dyskusją na temat obecności stylu gotyckiego/konwencji gotyckiej we współczesnej kulturze, udostępniając na ekranie filmy, wypowiedzi, ...
 - *Katedra*, reż. Tadeusz Bagiński, Polska, 2002 (7 minut)

<https://www.youtube.com/watch?v=VbcLWGoP1I4> [dostęp: 10.02.2022]

- uczniowie eksponują elementy animowanego filmu, które kojarzą z gotycyzmem: temat, fantastyka, pustkowie, samotność pielgrzyma, tajemniczość, melancholia, gra świateł, muzyka,... (8 minut)
- J.W. Goethe, *Król Olch*, wykonanie: HEE – Marcin Sady (5 minut)
https://www.youtube.com/results?search_query=Kr%C3%B3l+Olch+Hee [dostęp: 10.02.22]
- uczniowie potwierdzają zainteresowanie wokalisty tekstem z okresu wczesnego romantyzmu, dostrzegają gotyckie elementy w animowanym filmie ze ścieżką dźwiękową, dostrzegają ekspresyjny charakter utworu łączącego różne dziedziny sztuki (5 minut)
- dyskusja wokół tematu: Co to znaczy być współczesnym Gotem?, Czym charakteryzuje się subkultura współczesnych Gotów? (5 minut)
- Jako podsumowanie tej części nauczyciel udostępnia kanał YouTube
https://www.youtube.com/results?search_query=co+to+znaczy+by%C4%87+gotem [dostęp: 16.02.22] (8 minut)

5. Konkluzja lekcji: Współcześni twórcy i odbiorcy kultury czerpią inspirację z sztuki gotyku i romantycznego gotycyzmu. (2 minuty)

EWALUACJA ZAJĘĆ

1. Nauczyciel umieszcza na czacie link do kwestionariusza ankiety i prosi o jego wypełnienie. Wyjaśnia cel badania – chęć doskonalenia wspólnej pracy na zajęciach, by były one dla uczniów efektywne i atrakcyjne.

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=N1ZkTq3WSEKBUEEfyGyYVEb9tfn3bXNGsKm-AhWxs6VUODI5NUxJMEtVNFdPSzk1Vks3VVpNWU8wMi4u> (5 minut)

ZADANIE DOMOWE

Nauczyciel proponuje zadania do samodzielnego wykonania w domu – do wyboru zgodnie z zainteresowaniami uczniów:

- Zabaw się w projektanta/projektantkę mody i stwórz gotycką stylizację. Opisując ją, operuj słownictwem charakteryzującym sztukę gotyku. Wcześniej możesz skorzystać z internetowej strony:

[https://born2be.pl/weloveborn2be/trendy/styl-gotycki-we-wspolczesnej-modzie-sprawdz-retro-stylizacje#Czym charakteryzuje sie styl gotycki](https://born2be.pl/weloveborn2be/trendy/styl-gotycki-we-wspolczesnej-modzie-sprawdz-retro-stylizacje#Czym%20charakteryzuje%20sie%20styl%20gotycki)

[dostęp: 04.02.22]

- Przeczytaj tekst Anny Andrusiewicz *Narracja i konwencja gotycka w przekazach reklamowych* i stwórz reklamę dowolnego produktu w konwencji gotyckiej. <https://rep.up.krakow.pl/xmlui/handle/11716/10465?locale-attribute=en> [dostęp: 04.02.22]
- Napisz krótką pracę o charakterze argumentacyjnym na temat: Dlaczego gotycyzm jest atrakcyjny dla współczesnego młodego człowieka?

Nauczyciel zapowiada, że wykonane zadania będą punktem wyjścia do podsumowania przeprowadzonych lekcji, by potwierdzić ciągłość kultury i uzasadnić, że twórcy często poszukują inspiracji w przeszłości. (5 minut)

BIBLIOGRAFIA:

1. Andrusiewicz A., *Narracja i konwencja gotycka w przekazach reklamowych*, <https://rep.up.krakow.pl/xmlui/handle/11716/10465?locale-attribute=en> [dostęp: 04.02.22]
2. *Co to znaczy być Gotem?*
[https://www.youtube.com/results?search_query=co+to+znaczy+by%C4%87+gote m](https://www.youtube.com/results?search_query=co+to+znaczy+by%C4%87+gote+m) [dostęp: 16.02.22]
3. Goethe J.W., *Król Olch*, przekład A. Libera <http://www.antoni-libera.pl/node/26> [dostęp: 04.02.22]
4. Goethe J.W., *Król Olch*, wyk. HEE, Marcin Sady, https://www.youtube.com/results?search_query=Kr%C3%B3l+Olch+Hee [dostęp: 10.02.22]
5. *GOTYK – Sztuka Gotycka – najważniejsze informacje*, https://www.youtube.com/results?search_query=GOTYK++sztuka+gotycka++najwazniejsze+informacje [dostęp: 04.02.22]
6. *Katedra*, reż. Tadeusz Bagiński, Polska, 2002
<https://www.youtube.com/watch?v=VbcLWGoP114> [dostęp: 10.02.22]
7. Poe E. A., *Zagłada domu Usherów*, <https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/zaglada-domu-usherow.pdf> [dostęp: 10.02.22]

8. *Styl gotycki na przykładzie architektury katedr*,
https://www.youtube.com/results?search_query=styl+gotycki+na+przyk%C5%82a+dzie+architektury+katedr [dostęp: 04.02.22]
9. *Styl gotycki we współczesnej modzie* https://born2be.pl/weloveborn2be/trendy/styl-gotycki-we-wspolczesnej-modzie-sprawdz-retro-stylizacje#Czym_charakteryzuje_sie_styl_gotycki [dostęp:04.02.22]
10. *Sztuka gotycka*
<https://sites.google.com/site/gotykiromanski/architekturaromanska> [dostęp: 04.02.22]
11. Zintegrowana Platforma Edukacyjna, materiały edukacyjne
<https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DFwbe4ucg> [dostęp: 10.02.22]
<https://zpe.gov.pl/a/mapa-mysli/D1GRxHw0v> [dostęp: 10.02.22]